

[Handwritten signature]

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Nr. 112072 .

DIENSTGEHEIM

WEEKOVERZICHT

No. 25/1951.

Verzonden aan:

- Z.E. de Minister-President.
- Z.E. de vice Minister-President.
- Z.E. de Minister v. Binnenlandse Zaken.
- Z.E. de Minister v. Justitie.
- Z.E. de Minister v. Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, t.a.v. Mr. Schölvink.
- De Heer Hoofd G 2b v.d. Generale Staf.
- De Heer Hoofd M.I.D., Marinestaf.

Verzonden op:

Alle Politieverbindingen.

8 JULI 1951

DIENSTGEHEIM

W.O. 25/1951, blz. 1.

=====

G R O E P I .

=====

COMMUNISTISCHE PARTIJ van NEDERLAND.

<u>Gemeente</u>	<u>Datum</u>	<u>Aanwezig/ Zaalcap.</u>	<u>Stemming</u>	<u>Sprekers</u>	
Zaandam	6/6	140/450	rustig	H. Gortzak	Openb. verg. Ond: De lastercampagne tegen de S.U. met debat
Den Haag	7/6	25/50	--	E.H. van Keekem- Coerts	Openb. verg. met debat
Den Haag	7/6	37/--	rustig	Chr. Smit	Openb. verg. Ond: Waarom een vrede- pact tussen de Grote Vijf, met debat
Franeker	13/6	40/300	rustig	A. Prins	Waarheid-Film- tournee
Amster- dam	14/6	225/1100	rustig	A.D. Schoo- nenberg	Openb. verg. Ond: De taak van de jeugd in de strijd voor de vrede mmv. Lion Contran (piano) en C. Zwart als Sijmen, met debat
Leeuwar- den	14/6	150/300	rustig	A.v.d. Berg	Waarheid-Film- tournee

DIENSTGEHEIM

W.O. 25/1951, blz. 2.

COLLECTIEF OVERZICHT

ALGEMEEN.

In het kader van het Waarheid-Filmtournee werd de Russische film "Partisanen van de Spoorwegen" vertoond, voorafgegaan door een of meer voorfilmpjes.

Slechts op twee plaatsen was een zaalversiering aangebracht. In Zaandam een spandoek met de leuze "Tegen de bewapening van Duitsland", in Amsterdam een viertal spandoeken met leuzen als "Duldt geen nieuw nazi-leger", "Eenheid van de jeugd behoud van de vrede", "Voor een vredesverdrag tussen de Grote Vijf" en "Geen 18 maanden, 1 jaar is genoeg". Achter de bestuurstaafel was de tekst "Jonge Mensen lezen Jeugd" aangebracht en aan weerszijden van het podium respectievelijk een grote afbeelding van Lenin en Stalin. Verder was de zaal rijkelijk gedrapeerd met rode vlaggen.

Zowel hier als elders werd teleurstelling geuit over de geringe opkomst.

In Zaandam besloot de vergadering aan Piet van Staveren ter gelegenheid van zijn verjaardag een telegram te zenden, waarin beloofd werd, dat de strijd voor zijn vrijheid voortgezet zal worden. De in Leeuwarden aangenomen motie behelsde een protest tegen de Amerikaanse eis aan de landen van het Atlantisch Pact om de handelsbetrekkingen met China te verbreken.

Hier en daar werd gecolporteerd met het weekblad "Vrede" of met de brochure "Finsterwolde" en werd een collecte gehouden.

Op de meeste plaatsen werd opgewekt deel te nemen aan de handtekeningenactie voor een vredesverdrag tussen de Grote Vijf.

DE OORLOGSVOORBEREIDING.

Wederom werd door de meeste sprekers aan de hand van tal van voorbeelden betoogd, dat het Westen, onder aanvoering van Amerika, op een derde wereldoorlog aanstuurt.

In Amerika worden uitsluitend goederen voor oorlogsdoel-einden geproduceerd en de Amerikaanse troepen staan overal ter wereld op vreemd grondgebied. De oorlog in Korea is uitgebroken om in Amerika een economische crisis te voorkomen.

Niet Rusland brengt de vrede in gevaar, maar de landen van het Atlantisch Pact. In Juli a.s. moet het Westen de handelsbetrekkingen met het Oosten verbreken en dit is in wezen een openlijke oorlogsverklaring, aldus A.D.SCHOONENBERG.

Het "IJzeren Gordijn" is slechts een sprookje in de verbeelding van het kapitalisme, dat nog steeds geen kans heeft gezien de Sovjet Unie te verdelgen. In dit verband werd door een 74-jarige discussiant gezegd, dat "het kapitalisme tot in zijn

DIENSTGEHEIM

W.O. 25/1951, blz. 3.

ingewanden verrot is".

CRITIEK OP HET REGERINGSBELEID.

Voor zijn zeer jeugdig gehoor zette A.D. Schoonenberg uiteen, dat het er voor de Nederlandse jeugd slecht uitziet.

Jongens, die nog aan het studeren zijn, worden voor de duur van 18 maanden in militaire dienst geroepen. Voor hun opleiding moeten ze naar Duitsland, waar zij onder het bevel van Amerikaanse en Duitse generaals komen te staan.

Als zij willen trouwen kunnen zij dit niet, omdat er geen huizen zijn. Er zijn echter wel kazernes. Er is wel geld voor de aankoop van straaljagers, maar voor de ontwikkeling van de jeugd wordt geen geld beschikbaar gesteld.

Van elke gulden, die in het laadje van Lieftinck terecht komt, wordt zeker 55 ct. voor het leger besteed, zo zeide H. GORTZAK, die tevens betoogde, dat deze uitgaven volstrekt niet nodig zijn. Een bedreiging van de zijde van Rusland en de Volksdemocratische landen bestaat in werkelijkheid niet.

Een delegatie, samengesteld uit leden van alle fracties van de 2e Kamer, zou zich hiervan kunnen overtuigen door een bezoek te brengen aan de S.U.

Hoewel men weet, dat de S.U. niets te verbergen heeft, voert men toch een campagne tegen dit land. Het "IJzeren Gordijn" wordt systematisch door het Westen opgebouwd. Zo heeft men een nieuwe regeling voor het verstrekken van paspoorten getroffen. Als men naar de Sovjet Unie wil, moet men het reisdoel aan de Minister bekend maken.

Verder wees Gortzak nog op de weigering van de Nederlandse Regering de Deken van Canterbury tot ons land toe te laten en op het feit, dat Paul Robeson Amerika niet mag verlaten.

DE VERKIEZINGEN IN ITALIE.

Hoewel de burgerlijke pers het zoveel mogelijk tracht te verbloemen, hebben de communisten in Italië een grote overwinning behaald. Als er nog een paar van deze overwinningen volgen, is Italië volledig communistisch en indien de Nederlandse communisten blijven strijden en steeds op de bres blijven staan voor de vrede, zullen zij ook hier te lande zegevieren, aldus Chr.SMIT.

Betoogd werd, dat de communistische jeugd in de verkiezingsactie een groot aandeel heeft gehad. We moeten niet naar het aantal zetels kijken, dat de communisten gekregen hebben, omdat bij de zetelverdeling de laatste tijd in diverse landen wordt geknoeid. Door middel van een nieuwe kieswet kan men in de Westerse landen "wel heel veel" bereiken, maar wat de corlogsop-
hitters

D I E N S T G E H E I M

W.O. 25/1951, blz. 4.

oorlogsophitsers ook uitdenken, wanneer wij strijden, zullen wij ons doel, de vrede, verwezenlijken.

DE VREDELIEVENDHEID VAN RUSLAND.

De echtgenote van de Amerikaanse militaire attaché in Moskou heeft gezegd, dat er geen "IJzeren Gordijn" bestaat en dat in de S.U. een volkomen vrijheid heerst. De arbeidersdelegaties, die Rusland bezocht hebben, hebben dit bevestigd, zo werd betoogd.

De Sovjet-jeugd werkt aan de opbouw van het vaderland. Enorme werken zijn in uitvoering. In Rusland weet de jeugd, dat zij strijdt en werkt voor de welvaart van het land en voor een nog betere toekomst voor zich zelf.

In de S.U. is niemand, die aan oorlogsvoorbereidingen denkt. Men bouwt daar liever tractoren voor de landbouw, dan tanks voor de oorlog.

Als antwoord op de vraag of het wel juist is, dat in Rusland een dictatuur heerst en dat er een grote politiemacht op de been wordt gehouden werd gezegd, dat de dictatuur in Rusland het volk niet onderdrukt, maar er leiding aan geeft en daardoor volkomen verschilt van een dictatuur als die van Hitler. De politiemacht is niet zo groot. De politie moet de orde handhaven en het volk helpen. Zij moet er ook voor zorgen dat de rust in de S.U. niet door buitenlandse invloeden wordt verstoord.

DE STRIJD VOOR DE VREDE.

Voor de oorlog van 1940 was alleen Rusland het land van de vrede in een wereld van onrust, aldus een spreker, thans is dit niet alleen Rusland, maar ook Polen, Roemenië, Bulgarije, Albanië, Hongarije, China enz. Wanneer wij hierbij de vredesstrijders uit de westelijke landen tellen, blijkt duidelijk, dat er wel wat veranderd is en dat wij wel degelijk in staat zijn de vrede te behouden.

Er is echter strijd voor nodig, die de ouderen met behulp van de jeugd moeten voeren.

Wij, communisten vechten voor een eerlijke zaak. Het is onze plicht om ons te scharen achter het vredelievende Russische volk, dat ons voorgaat in de strijd voor de vrede. Alle werkers van Nederland moeten we voor dit doel winnen, zo werd gezegd.

Opgewekt werd om "te strijden voor een goed resultaat van de Jeugdvredestrek op 8 Juli a.s. te Amsterdam". Laat de wereld zien, dat het ons ernst is met de strijd voor de vrede. Verzamel handtekeningen en nog eens handtekeningen.

D I E N S T G E H E I M

W.O. 25/1951, blz. 5.

Op de vraag welke houding de communisten moeten aannemen tegenover de dienstplicht en het werken in de oorlogsindustrie werd geantwoord, dat men als soldaat zeer veel kan doen voor de vrede. Wanneer we allemaal dienst zouden weigeren, zouden er in het leger geen mensen meer zijn, die voor de vrede willen strijden, hetgeen natuurlijk niet goed is. Hetzelfde is van toepassing op het werken in de oorlogsindustrie.

G R O E P II .

NEDERLANDSE VROUWEN BEWEGING (N.V.B.)

Gemeente	Datum	Aanwezig/ Zaalcap.	Stemming	Spreekers
----------	-------	-----------------------	----------	-----------

---

Leeuwarden	9/6	28/250	zeer rustig	Ph.J.M.v.Staveren- van Demen
------------	-----	--------	----------------	---------------------------------

---

De vergadering vond plaats in verband met de verjaardag van de bekende deserteur Piet van Staveren. De rede van zijn moeder was geheel gewijd aan het leven van haar zoon.

In de pauze werd gecolporteerd met het blad "Vrouwen voor vrede en opbouw".

In de zaal waren spandoeken aangebracht met de leuzen "Vrede op de gehele wereld" en "Gelijke rechten voor mannen en vrouwen".

DIENSTGEHEIM

W.O. 25/1951, blz. 6.

=====

G R O E P II .

=====

O.P.S.J.

Gemeente	Datum	Aanwezig/ Zaalcap.	Stemming	Spreekers
----------	-------	-----------------------	----------	-----------

---

Amsterdam	10/6	+ 800/---	--	A. Harmsen-v.d. Lugt L. de Jong
-----------	------	-----------	----	------------------------------------

---

Als afsluiting van het O.P.S.J.-viermaanden plan werd op een tweetal voetbalvelden aan de Kruislaan een "Studie en Strijd"-landdag gehouden, voor iedereen toegankelijk tegen betaling van f.O.30 entree.

Onder de aanwezigen bevonden zich ongeveer honderd oudere personen.

De terreinen waren versierd met vlaggen van verschillende landen. Spandoeken waren aangebracht met de leuzen: "Bezoekt het 3e. Wereldjeugdfestival in Berlijn", "8 Juli Jeugd Vredestrek" en "Voor Vrede en beter Onderwijs".

Een tentoonstelling "Onderwijs in dienst van de Vrede" beogde door middel van foto's, tekeningen en leerboekjes uit verschillende landen de indruk te wekken, dat het onderwijs in de Oost-Europese landen beter is dan in de Westerse.

De hoofdredactrice van het blad "Studie en Strijd" Annie Harmsen-v.d. Lugt, hield een toespraak. Hierin werden door haar o.m. de door het O.P.S.J.-viermaandenplan bereikte resultaten bekend gemaakt. De O.P.S.J. zou 400 nieuwe leden hebben gewonnen. Naast de 12 bestaande afdelingen zouden 12 nieuwe afdelingen zijn gevormd. De oprichting van 10 andere afdelingen werd voorbereid. Rekening houdende met het feit, dat de O.P.S.J. nog slechts 4 jaar bestaat, noemde zij de groei van de organisatie geweldig. Zij wakte de leden op tot intensieve activiteit.

Lucas de Jong, de dag tevoren teruggekeerd van het te Peking gehouden I.U.S.-congres (24-28 April 1951), hield eveneens een rede.

DIENSTGEHEIM

W.O. 25/1951, blz. 7.

Op het studenten-congres had hij een machtige eenheid van geestverwante jongeren uit alle delen van de wereld ontmoet. Deze gaf blijk van een niet te doven strijdlust en van de wil om verenigd met jongeren uit de gehele wereld te strijden voor een betere toekomst. Uiteraard was op het congres gesproken over de studie-mogelijkheden in de verschillende landen. Daarbij was duidelijk gebleken welke landen niets over hebben voor de verbetering van het onderwijs. Hoewel men daar de mond vol heeft over de vrede, spant men zich tot het uiterste in voor de bewapening. Daartegenover worden in China en de Sovjet Unie in het belang van het onderwijs en de sportbeoefening kosten noch moeite gespaard. Spreker hoopte vurig, dat weldra ook in ons land de mufte geest van het kapitalisme zou zijn verdwenen.

Als slotnummer werd het "Studie en Strijd-spel" opgevoerd, hetwelk een politiek karakter droeg. Gesprekken tussen onderwijzers en leerlingen en een nabootsing van een jeugdkamp etc. vormden de inhoud.

Niettegenstaande bij de opening was gezegd, dat aan de voorbereiding van deze landdag veel zorg was besteed, wekte het geheel een tegenovergestelde indruk.

Een collecte onder de 600 bezoekers van de filmtent bracht f.9.-- op.

G R O E P II .

VREDESACTIE.

Gemeente	Datum	Aanwezig/ Zaalcap.	Stemming	Sprekers
Utrecht	8/6	110/400	---	Ds.W.S.H. van Dalen J.C.Waterreus

Ds.van Dalen betreurde, dat hij in de universiteitsstad

DIENSTGEHEIM

W.O. 25/1951, blz. 8.

Utrecht geen studenten onder zijn gehoor zag. Hij vroeg zich af of het met de hedendaagse studenten wel de juiste richting uitging. Van hen mocht toch wel progressiviteit of althans activiteit verwacht worden. Daarom had hij hen gaarne aanwezig gezien, desnoods slechts om met tomaten te gooien.

Volgens hem was de enig juiste houding ten opzichte van het hedendaagse wereldgebeuren in één woord samen te vatten n.l. objectiviteit, Objectiviteit ten aanzien van het IJzeren Gordijn, dat slechts een krantengordijn is.

De kerken achter het IJzeren Gordijn zijn zeer agressief en profetisch. Zij zijn ten voorbeeld aan de kerken en ons allen hier in het Westen.

In de Tweede Kamer waren alle partijen voor de uitbreiding van de defensie. Afgevaardigde Welter zeide het buiten twijfel te achten, dat de Sovjet Unie als enig land de schuld draagt van een komende oorlog.

Alleen de communistische afgevaardigde Gortzak, dus z.g. geen Christen, stelde de zaak juist en objectief. Deze zeide, dat het volk geen oorlog wil. Hij eiste daarom een vredespact met de landen achter het IJzeren Gordijn; verkorting van de militaire dienstplicht tot 12 maanden, het terugroepen van de Nederlanders uit Korea en Indonesië etc. Alleen Gortzak sprak hier in de geest van Christus, aldus spreker.

Overigens vertoonde de rede van Ds. van Dalen naar inhoud en woordenkeus veel overeenkomst met die, welke door hem in Rotterdam en 's-Gravenhage werd uitgesproken.

Betreffende de vraag om nog andere dominees in het vredeswerk te betrekken, merkte spreker op dat deze de moed moesten hebben verstandig te zijn. Theologische hersenen kunnen echter soms van ijzer zijn.

Mej. Waterreus, secretaresse van de archimandriet van de Russisch Orthodoxe kerk, Dionissios, die mede achter de bestuurstafel was gezeten, las namens deze een verklaring voor.

Hierin werd naar voren gebracht, dat de R.O.Kerk met vastberadenheid zonder voorbehoud, is toegetreden tot de gemeenschap der strijders voor de vrede. De R.O.Kerk, die de grondbeginselen van de oerchristelijke kerk behoudt, ziet in het dienen van de vrede één van haar belangrijkste taken.

DIENSTGEHEIM

W.O. 25/1951, blz. 9.

=====

G R O E P III .

=====

VERENIGING NEDERLAND - U.S.S.R.

Gemeente	Datum	Aanwezig/ Zaalcap.	Stemming	Spreekers
----------	-------	-----------------------	----------	-----------

---

's-Gravenhage	6/6	700/--	rustig	J.W.Vos W.Swarts M.Rietveld L.A.Koning	Verslagverg. van de arbeidersdele- gatie naar de Sovjet Unie
---------------	-----	--------	--------	---	---

Alle sprekers trachtten aan te tonen, dat de berichtgeving over Rusland hier te lande op leugens is gebaseerd.

In verband met het grote aantal gestelde vragen (60) werd aangekondigd, dat wegens tijdgebrek deze op binnenkort te beleggen buurtvergaderingen zouden worden besproken.

De avond werd opgeluisterd door de Russische dansgroep "Nieuwe Tijd".

In de pauze werd gecolporteerd met het weekblad "Vrede" en de brochure "Wij waren in Rusland".

Aan de uitgang werd een opendoek-collecte gehouden ten behoeve van het delegatie-lid, Rietveld, die bij Werkspoor werd ontslagen wegens ongeoorloofd verzuim.

DIENSTGEHEIM

W.O. 25/1951, blz. 10.

G R O E P IV .

A. EENHEIDSVAKCENTRALE.

Gemeente	Datum	Aanwezig/ Zaalcap.	Stemming	Spreekers	
Rotterdam	8/6	1000/970	kalm	W.C.Pastoor M.Rietveld L.A.Koning J.v.Opstal	Openbare verg. v. h. Ontvangstcomi- té v. arbeiders ge- organiseerd in het N.V.V. en E.V.C.
Leiden	15/6	175/320	rustig	J.Looije M.Rietveld L.A.Koning	Openb. verg. E.V.C.

Op deze vergaderingen spraken enige leden van de arbeidersdelegatie die van 30 April tot 19 Mei j.l. in de Sovjet Unie vertoefde.

Te Rotterdam waren drie spandoeken in de zaal aangebracht met de volgende leuzen: "Voor een vredespact van de Grote Vijf", "Tekent en strijdt voor de vrede" en "Voor de vrede met de Sovjet Unie". Er werd gecolporteerd met "Studie en Strijd", "NU", "Verenigd Verzet", "Vrede" en enkele C.P.N.-brochures. In de zaal was een boekenstand aanwezig. In de pauze werd gecollecteerd voor de bij de bedrijven ontslagen delegatieleden. Aan weerszijden van het podium waren respectievelijk de Nederlandse driekleur en de vlag met sikkel en hamer opgehangen.

J.Opstal deelde op deze bijeenkomst mede dat het hem gebleken was dat er in Rusland veel aandacht wordt besteed aan sport. Bedrijven en fabrieken hebben hun eigen sportvelden zulks in tegenstelling met Nederland, waar van regeringszijde er weinig of niets voor wordt gedaan.

Overigens voerden de sprekers op deze vergaderingen een propagandistisch betoog voor de Sovjet Unie.

D I E N S T G E H E I M

W.O. 25/1951, blz. 11.

=====

G R O E P V ,

=====

VRIJE JEUGDGROEP DER VRIJE SOCIALISTEN .

Gemeente	Datum	Aanwezig/ Zaalcap.	Stemming	Spreekers
----------	-------	-----------------------	----------	-----------

-----

Den Haag	9/6	125/450	rustig	O. Dol Propaganda feest- J.Bom avond
----------	-----	---------	--------	---

Ontjert Dol deelde mede, dat de Vrije Jeugdgroep is opgericht om onder de jeugd de strijd tegen het militarisme en de staat te propageren. Volgens hem waren in Nederland 2000 mensen geabonneerd op het weekblad "De Vrije Socialist", waarvan 500 abonné's te 's-Gravenhage.

Te zijnen huize, Westlandsestraat 9, Den Haag, zo zeide hij, worden iedere Zondagavond bijeenkomsten voor de jeugd gehouden.

Adrianus J. Bom betreurde de onvoldoende opkomst. In Amsterdam heette deze veel groter te zijn geweest. Deze spreker hekelde de radiotoespraak van Minister-President Dr. Drees, waarin de jeugd werd aangespoord soberder te leven en vooral het snoepen te laten. Zulks was, volgens Bom, alleen dienstbaar voor oorlogsdoeleinden. De N.C.R.V. had z.i. beter een actie tegen de oorlog en de bewapening kunnen voeren dan de z.g. "Haak in"-actie.

Ook het geschenk uit Amerika van 200 poppen moest z.i. worden gezien in het licht, dat hierdoor in Nederland gelden worden verzameld voor de oorlog.

In de zaal waren verschillende spandoeken aangebracht met de volgende leuzen:

1. Noch Rusland, noch Amerika.
2. Arbeiders werkt niet mee aan je eigen afbraak.
3. Geen man en geen cent voor het militarisme.
4. Voor actie in fabrieken en werkplaatsen.
5. Tegen elke aanmaak van oorlogstuig.